

SCIENTIFIC COMMITTEE / BİLİMSEL KOMİTE

MARIA DE FÁTIMA ABRAÇOS (APECMA- PORTEKİZ/PORTUGAL), ORHAN BİNGÖL (ANKARA ÜNİVERSİTESİ/ KARABÜK ÜNİVERSİTESİ- TÜRKİYE), BİROL CAN (UŞAK ÜNİVERSİTESİ - TÜRKİYE), JEAN-PIERRE DARMON (CNRS PARIS-FRANSA/FRANCE), MARIA DE JESUS DURAN KREMER (UNIVERSITY NOVA OF LISBON - PORTEKİZ/PORTUGAL), MICHEL FUCHS (LAUSANNE UNIVERSITY - İSVİÇRE/SWISS), KUTALMIŞ GÖRKAY (ANKARA ÜNİVERSİTESİ - TÜRKİYE), ANNE-MARIE GUIMIER-SORBETS (AIEMA - FRANSA/FRANCE), WERNER JOBST (AUSTRIAN ACADEMY OF SCIENCES - AVUSTURYA/AUSTRIA), AMINA-AİCHA MALEK (CNRS PARIS -FRANSA/FRANCE), İBRAHİM HAKAN MERT (BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ -TÜRKİYE), MARIA LUZ NEIRA JIMÉNEZ (UNIVERSIDAD CARLOS III DE MADRID -İSPANYA/SPAIN), MAREK T. OLSZEWSKI (UNIVERSITY OF WARSAW - POLONYA /POLAND), ASHER OVADIAH (TEL AVIV UNIVERSITY - İSRAİL/ISRAEL), MEHMET ÖNAL (HARRAN ÜNİVERSİTESİ - TÜRKİYE), DAVID PARRISH (PURDUE UNIVERSITY - A.B.D./U.S.A), GÜRCAN POLAT (EGE ÜNİVERSİTESİ - TÜRKİYE), MARIE-PATRICIA RAYNAUD (CNRS PARIS - FRANSA/FRANCE), DERYA ŞAHİN (BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ -TÜRKİYE), MUSTAFA ŞAHİN (BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ -TÜRKİYE), Y. SELÇUK ŞENER (ANKARA HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ - TÜRKİYE), EMİNE TOK (EGE ÜNİVERSİTESİ -TÜRKİYE), AYÇA TİRYAKİ TÜRKMEENOĞLU (İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ -TÜRKİYE), PATRICIA WITTS (AIEMA- BİRLEŞİK KRALLIK/ UNITED KINGDOM), LİCİNIA N.C. WRENCH (NEW UNIVERSITY OF LISBON - PORTEKİZ/PORTUGAL)

JMR

Volume 16

2023

Bursa Uludağ University Press
Bursa Uludağ University Mosaic Research Center
Series - 3

JMR - 16

BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
Prof. Dr. Ferudun YILMAZ

AIEMA TÜRKİYE

Derya ŞAHİN

Mustafa ŞAHİN

Hazal ÇITAKOĞLU

JMR PERIODICAL

Mustafa ŞAHİN

Derya ŞAHİN

Hazal ÇITAKOĞLU / N. Deniz ÜNSAL / Serap ALA ÇELİK

Bursa Uludağ Üniversitesi Yayınları

Bursa Uludağ Üniversitesi Mozaik Araştırmaları Merkezi

Serisi - 3

JMR - 16

BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
University Rector / Rektör

AIEMA TÜRKİYE

Director / Direktör

Associated Director / Yardımcı Direktör

Yönetim Kurulu Üyesi/ Board Member

JMR SÜRELİ YAYINI

Editor / Editör

Assistant Editor - Redaction / Yardımcı Editör - Redaksiyon

Journal Secretaries / Dergi Sekreterleri

BOARD OF REFEREES OF THIS VOLUME

Ali Akın AKYOL, Ahmet Ali ALTIN, Jose Maria ALVAREZ MARTINEZ, Claudia ANGELELLI, Simonetta ANGIOLILLO, Muradiye BURSALI, Birol CAN, Laura CASO, Angela CLARKE, Murat CURA, Hazal ÇITAKOĞLU, Seçil ÇOKOĞULLU, Örgü DALGIÇ, Daphne DE LUCA, Dominique Maria DI CARO, Bahadır DUMAN, Maria de Jesus DURAN KREMER, Bekir ESKİCİ, Seçkin EVCİM, Sabah FERDI, Amir GORZALCZANY, Anne-Marie GUIMIER-SORBETS, Ahmet GÜLEÇ, Elena KANTAREVA, Ayben KAYIN, Gözde KIRLI ÖZER, İsa KIZGUT, Zeynep KOÇEL ERDEM, Nezihat KÖŞKÜK KAYA, Alessandro LUGARI, İbrahim Hakan MERT, Eric MORVILLEZ, Maria Luz NEIRA JIMENEZ, Sina NOEI, Elda OMARI, Mehmet ÖNAL, Ayşegül ÖZBEK, Şükrü ÖZÜDOĞRU, Alfonso PANZETTA, David PARRISH, Bernard PARZYSZ, Önder PEKCAN, Mariastella PISAPIA, Fernando REGUERAS GRANDE, Nedjma SERRADJ REMILL, Mirena SLAVOVA, Derya ŞAHİN, Yaşar Selçuk ŞENER, Billur TEKKÖK KARAÖZ, Mehmet TEKOC AK, Ayça TIRYAKI TÜRK MENOĞLU, Emine TOK, Nikolaos TOLIS, Carlo Maria TOSCO, Bedia Yelda UÇKAN, Zeev WEISS, Şehrişül YEŞİL

AIEMA - Türkiye is a research center that aims to study, introduce and constitute a data bank of the mosaics from the prehistoric times till today. The best presentation of the mosaics of Turkey is the ultimate goal of this center functioning depending on AIEMA. A data bank of Turkey mosaics and a corpus including Turkey mosaics are some of the practices of the center. Additionally, this center also equips a periodical including the art of ancient mosaics and original studies namely JMR (Journal of Mosaic Research).

JMR (Journal of Mosaic Research) is an international journal on mosaics, annually published by the Bursa Uludağ University Mosaic Research Centre. The aim of this journal is to serve as a forum for scientific studies with critical analysis, interpretation and synthesis of mosaics and related subjects. The main matter of the journal covers mosaics of Turkey and other mosaics related to Turkey mosaics. Besides, the journal also accommodates creative and original mosaic researches in general. Furthermore, together with articles about mosaics, the journal also includes book presentations and news about mosaics.

JMR is a refereed journal. The articles sent to our journal are scanned with the "Ithenticate" plagiarism program, and the referee evaluation process is initiated according to the report result received from the program.

The manuscripts can be written in English, German, French or Turkish. All authors are responsible for the content of their articles.

JMR is indexed as a full text by EBSCO since 2009; by TÜBİTAK - ULAKBİM Social Sciences Databases since 2014; by Clarivate Analytics (Thomson Reuters) - Emerging Sources Citation Index (ESCI) since 2016 and by SCOPUS and DOAJ since 2021. Articles are published with DOI number taken by Crossref.

JMR is published each year in November.

It is not allowed to copy any section of JMR without the permit of Mosaic Research Center. Each author whose article is published in JMR shall be considered to have accepted the article to be published in print and electronic version and thus have transferred the copyrights to the Journal of Mosaic Research.

The abbreviations in this journal are based on German Archaeological Institute publication criteria, Bulletin de l'Association internationale pour l'Etude de la Mosaique antique, AIEMA - AOrOc 25.2019, La Mosaique Gréco-Romaine IX and Der Kleine Pauly.

Journal of Mosaic Research

ISSN 1309-047X

E-ISSN 2619-9165

Printed by / Baskı

Bursa Uludağ Üniversitesi Basımevi Müdürlüğü

Bursa - 2023

Tel: + 90 224 2940532

Fax: +90 224 2940531

E-mail: basimevi@uludag.edu.tr

BU DERGİNİN HAKEM KURULU

AIEMA - Türkiye, prehistorik dönemden günümüze kadar uzanan zaman süreci içerisindeki mozaikler hakkında bilimsel çalışmalar yapmayı, bu mozaikleri tanıtmayı ve söz konusu mozaikler hakkında bir mozaik veri bankası oluşturmayı amaçlayan bir araştırma merkezidir. AIEMA'ya bağlı olarak, Türkiye mozaiklerinin en iyi şekilde sunumu, bu merkezin işleyişinin nihai hedefidir. Türkiye mozaik veri bankası ve Türkiye mozaiklerini de içeren bir korpus hazırlanması çalışmaları, merkezin faaliyetlerinden bazılarıdır. Ayrıca, merkezin, antik mozaikler hakkında özgün çalışmaları içeren JMR (Journal of Mosaic Research) adında bir süreli yayını vardır.

JMR (Journal of Mosaic Research) Dergisi, her yıl Bursa Uludağ Üniversitesi Mozaik Araştırmaları Merkezi tarafından, mozaikler konusunda yayınlanan uluslararası bir dergidir. Bu derginin amacı, mozaikler hakkında eleştirel bir analiz, yorumlama, mozaik ve onunla ilgili konuların sentezi ile bilimsel çalışmalar için bir platform oluşturmaktır. Derginin temel konusu, Türkiye mozaikleri ve Türkiye mozaikleriyle ilişkili mozaiklerdir. Bunun yanında, dergi yaratıcı ve özgün mozaik araştırmaları içeren diğer mozaiklerle ilgili makaleleri de kabul etmektedir. Ayrıca dergide, mozaikler hakkındaki makalelerle birlikte, kitap tanıtımları ve haberler de bulunmaktadır.

JMR hakemli bir dergidir. Dergimize gönderilen makaleler, "Ithenticate" intihal programı ile taranmakta olup, programdan alınan rapor sonucuna göre hakem değerlendirme süreci başlatılmaktadır.

Makaleler İngilizce, Almanca, Fransızca ve Türkçe dillerinde yazılabilir. Dergide yayınlanan makalelerin sorumluluğu makale sahiplerine aittir.

JMR, 2009 yılından itibaren EBSCO tarafından tam metin olarak, 2014 yılından itibaren TÜBİTAK - ULAKBİM Sosyal Bilimler veri tabanları tarafından ve 2016 yılından itibaren Clarivate Analytics (Thomson Reuters) - Emerging Sources Citation Index (ESCI) tarafından 2021 yılından itibaren ise SCOPUS ve DOAJ tarafından taranmaktadır. Makaleler, Crossref'ten alınan DOI numarası ile yayınlanmaktadır.

JMR, her yıl Kasım ayında yayınlanmaktadır.

Mozaik Araştırmaları Merkezinin izni olmaksızın JMR'nin herhangi bir bölümünün kopya edilmesine izin verilmez. JMR'de makalesi yayınlanan her yazar makalesinin elektronik ve basılı halinin yayınlanmasını kabul etmiş, böylelikle telif haklarını JMR'ye aktarmış sayılır.

Bu dergideki makalelerde kullanılacak olan kısaltmalar Alman Arkeoloji Enstitüsü yayın kuralları, Bulletin de l'Association internationale pour l'Etude de la Mosaique antique, AIEMA - AOrOc 25.2019, La Mosaique Greco Romaine IX ve Der Kleine Pauly dikkate alınarak yapılmalıdır.

For detailed information please visit website / Detaylı bilgi için lütfen web sitesini ziyaret ediniz:

<http://arkeoloji.uludag.edu.tr/JMRe/index.html>

Address / Adres:

Bursa Uludağ University / Bursa Uludağ Üniversitesi

Faculty of Art and Sciences / Fen Edebiyat Fakültesi

Department of Archaeology / Arkeoloji Bölümü

16240 - Nilüfer / BURSA - TÜRKİYE

Tel: + 90 224 2941892

Fax: +90 224 2941677

E-mail: mosaicsjournal@gmail.com / aiematurkey@uludag.edu.tr

Facebook: @journalofmosaicresearch

Instagram: @journalofmosaicresearch Twitter:@mosaicresearch

JOURNAL OF MOSAIC RESEARCH

RESEARCH ARTICLES / ARAŞTIRMA MAKALELERİ

Archaeology / Arkeoloji

1 Komait ABDALLAH - Mouhamad al-KAIED

Mosaïque de Dionysos découverte à Hiéropolis (Manbij) en Syrie du Nord

Kuzey Suriye'deki Hierapolis'te (Münbiç) Keşfedilen Dionysos Mozaïği

25 Ferdi ALATAŞ

Priene Doğu Nekropol Şapeli Döşeme Mozaikleri ve Duvar Resimlerinin Ön Değerlendirmesi

Preliminary Evaluation of Floor Mosaics and Wall Paintings of the Chapel of Eastern Necropolis in Priene

39 Erhan AYDOĞDU - Ali Kazım ÖZ

Determination of the Mathematical Theorems on Ancient Mosaics

Matematik Teoremlerinin Antik Dönem Mozaikleri Üzerinde Tespiti

63 Demet BEŞİKÇİ

Ancient Repairs on the Alexander Mosaic from Pompeii

Pompeii İskender Mozaïği'ndeki Antik Dönem Onarımları

77 Sırrı ÇÖLMEKÇİ - Emrah KAHRAMAN - Emir SON

Zeytinburnu Mozaikleri

The Mosaics at Zeytinburnu

89 Stéphanie DERWAEEL

Half-Human Half-Vegetal Hybrids in Eastern Mosaics

Doğu Mozaiklerinde Yarı İnsan Yarı Bitkisel Melezler

- 111 Bahadır DUMAN
Geç Roma ve Erken Bizans Dönemleri'nde Tripolis (Lydia) Mozaikleri
Mosaics of Lydian Tripolis in the Late Roman and Early Byzantine Periods
- 131 Maria de Jesus DURAN KREMER
Looking Beyond the Obvious: Rereading the Message of the Mosaics
Bariz Olanın Ötesine Bakmak: Mozaiklerin Mesajını Yeniden Okumak
- 145 Mehmet ERBUDAK
Cultural Interactions of Medieval Societies Hidden in The Symmetry of Ornaments
Bezemelerin Simetrilerinde Saklı Olan Ortaçağ Kültür İlişkileri
- 157 Hatice ERGÜRER
Syedra Büyük Hamam Kompleksindeki Herakles'in On İki İşinin Betimlendiği Mozaik Üzerine İlk Değerlendirme
First Evaluations on the Mosaic Depicting of the Twelve Works of Herakles in the Great Bath Complex of Syedra
- 187 Seçkin EVCİM
Olympos 3 No'lu Kilise'den Yeni Bulgular Işığında Az Bilinen Bir Uygulama: Ahşap Kat Zemini Üzerine Mozaik Döşeme
A Less Known Practice from Olympos Church No. 3 in the Light of Recent Finds: Mosaic Pavement on Wooden Upper Floor
- 201 Sergio GARCÍA-DILS DE LA VEGA - Salvador ORDÓÑEZ AGULLA
The Mosaics of the Domus I of the Plaza de Armas of the Royal Alcazar in Roman colonia Augusta Firma - Astigi (Écija, Seville, Spain) - II
Roma Kolonisi Augusta Firma'daki Kraliyet Sarayı Plaza de Armas'ın Domus I Mozaikleri - Astigi (Écija, Sevilla, İspanya) - II
- 239 Anne-Marie GUIMIER-SORBETS
The Representation of the Nile on Mosaics: Various Contexts, Various Meanings
Nil Nehri'nin Mozaiklerdeki Temsili: Çeşitli Bağlamlar, Çeşitli Anlamlar
- 251 Lihi HABAS
Symbols of Faith in the Mosaic Floors of the Newly Discovered Ecclesiastical Complex at Ashdod Maritima, Israel
Ashdod Maritima, İsrail'de Yeni Keşfedilen Dini Kompleksin Mozaik Zeminlerindeki İnanç Sembolleri

- 269 Ozan HETTO
Sinop Balatlar Kilisesi Örnekleri Işığında Erken Bizans Dönemi Mozaiklerindeki Kuş Figürlerinin İkonografisi
Iconography of Bird Figures in Early Byzantine Periods Mosaics in the Light of the Sinop Balatlar Church
- 291 Antonio LICORDARI - Francesca LICORDARI - Angelo PELLEGRINO
Some Aspects of Religiosity in Ostia Antica Through Mosaics
Mozaikler Aracılığıyla Ostia Antica 'da Dindarlığın Bazı Yönleri
- 303 Ali Kazım ÖZ - Aygün Ekin MERİÇ - Ahmet TÜRKMEÑOĞLU - Nihal KARDORUK
İznik Hisardere Bazilikası Mozaikleri
Mosaics of the Basilica in Hisardere, İznik
- 315 Vania POPOVA
Cosmologic Representations on the Late Antique Mosaics from Bulgaria
Bulgaristan'daki Geç Antik Çağ Mozaiklerinde Kozmolojik Temsiller
- 343 Batuhan SAZAK - Şengül AYDINGÜN - Haldun AYDINGÜN
Bathonea'dan Erken Hristiyanlık Dönemine Ait Bir Martyrion ve Opus Sectile Döşemesi
An Early Christian Martyrion and Opus Sectile Pavement from Bathonea
- 361 Ivo TOPALILOV
The Marine Mosaics in Late Antique Thrace
Geç Antik Dönem Trakya'sında Deniz Mozaikleri
- 377 Nur Deniz ÜNSAL - Derya ŞAHİN
Tryphe ve Bios Mozaigi'nin İkonografik ve İkonolojik Açısından Değerlendirilmesi
Iconographic and Iconological Evaluation of the Tryphe and Bios Mosaic
- 389 Ercan VERİM - Ersin ÇELİKBAŞ
Hadrianopolis Kiliseleri Zemin Mozaiklerindeki Haç ve Haçvari Motifler
Cross and Cruciform Motifs on the Floor Mosaics of the Churches in Hadrianopolis

409 Şehrigül YEŞİL

Rhodiapolis Piskoposluk Kilisesi Mozaikleri

Mosaics of the Episcopal Church in Rhodiapolis

Archaeometry / Arkeometri

421 Mahmut AYDIN

Mozaik Araştırmalarında Kullanılan Arkeometrik Yöntemler ve Örnekleri

Archaeometric Methods and Their Usage in Mosaic Research with Examples

431 Svetla PETROVA

Technology and Composition of the Mortar and Origin of the Stone and the Smalta Tesserae of the Early Christian Mosaics from Parthicopolis.

The Beginning of Database on the Ancient Mosaics from Middle Strymon

Harcın Teknolojisi ve Bileşimi ile Taşın Kökeni ve Parthicopolis'teki Erken Hıristiyan Mozaiklerinin Smalta Tesserası. Orta Strymon'daki Antik Mozaiklere İlişkin Veri Tabanının Başlangıcı

Conservation / Konservasyon

447 Cristina COCCIA - Ilaria Marta CARRA - Maria Benedetta GANDINI - Paola PERPIGNANI - Simone ZAMBRUNO

The "Parco Della Pace" in Ravenna: The Restoration of the Mosaic

Fountain "Le Chaos Et La Source De Vie" by Claude Rahir

Modern Approaches to the Conservation and Restoration of Contemporary Works of Art Exposed Outdoors

Ravenna'daki "Parco Della Pace": Claude Rahir Tarafından "Le Chaos

Et La Source De Vie" Adlı Mozaik Çeşmenin Restorasyonu

Dış Mekânlara Açık Çağdaş Sanat Eserlerinin Korunması ve Restorasyonuna Yönelik Modern Yaklaşımlar

459 Agnese FRANZONI - Elena SAGRIPANTI - Paola PERPIGNANI - Michele MACCHIAROLA - Simone ZAMBRUNO

Late Antique Domus of Via Dogana in Faenza: The Vestibulum Mosaic.

Completion of the Restoration Work, New Methods for Conservation and Enhancement

Faenza'daki Geç Antik Çağ Via Dogana Domusu: Vestibulum Mozaïği.

Restorasyon İşleminin Tamamlanması, Yeni Koruma ve İyileştirme Metodları

- 477 Sina NOEI
Hierapolis (Pamukkale) Saint Philip Kilisesi Mozaik Harcının Analizi ve Konservasyonu
Mortar Analysis and Conservation of the Saint Philip Church's Mosaic in Hierapolis (Pamukkale)
- 489 Sedef ÖZTÜRK HETTO - Celalettin KÜÇÜK
Balatlar Kilisesi Mozaiklerinin Koruma - Onarım Uygulamaları
Conservation and Restoration Applications of Balatlar Church Mosaics
- 505 Paola PERPIGNANI - Paolo RACAGNI
Villa Gallo Romaine de Séviac - France
Approches innovatives visant à la valorisation, à la conservation et à la restauration de pavements de mosaïque antiques exposés en plein air
Galler - Roma Devri'nden Séviac Villasi - Fransa
Açık Havada Sergilenen Antik Zemin Mozaiklerinin Değerlendirmesinde, Korunmasında ve Restorasyonunda Çağdaş Yaklaşımlar
- 521 Yaşar Selçuk ŞENER
Mozaikte Tamamlama: Uygulama Biçimleri ve Koruma Bakış Açısıyla Değerlendirmeler
Integrazione in Mosaic: Types of Intervention and Evaluations from a Conservation Perspective
- Modern Mosaic Studies / Modern Mozaik Çalışmaları**
- 535 Brigitta Maria KÜRTÖSI
Gold and Blue Transition - A Contemporary Realization in a Historical Site
Altın Sarısı ve Mavi Geçişi - Tarihi Bir Yerde Çağdaş Bir Gerçekleşme

